

Efesas
Nəkwəkwə yame Pol rimirai
ramvən kimi niməhuak apa Efesas
Nəgkiarien kwəkwə kape
nəkwəkwə e Efesas

?Pa rimirai nəkwəkwə e? Aposol Pol rimirai nəkwəkwə e.

?Rimirai ramvən kimi pa? Rimirai nəkwəkwə e ramvən kimi nəməhuak minə apa Efesas, kini morkeikei mə iriə tuksher-pən kin pəh rīvən kimi niməhuak pisin pisin minə ipakə tukun.

?Nimraghien rimnhawor pən iran mine ye nɪpɪg rimirai? Pol rimirikakun niməhuak apa Efesas, kini mamarə iriə min kape newk kisisər. Kini in morkeikei pik əriə, kini iriə kisorkeikei pik in. Efesas in taon ehuə kirik ye tanə ehuə e Tarki, kini in kwənmhaan huvə kirik mə Pol tukrini-ərhav nəgkiarien ikin kape Kughen.

?Rimirai nəkwəkwə e tuk naha? Pəh nien mə nəmə Efesas kimisor nar kirik rɪpəh nəmhenien, kini Pol rimirai nəkwəkwə e mə tukrhek əriə tukun. In rimirai əmə nəkwəkwə e mə tukrivəhsi-haktə nətərigien kapəriə. Kini morkeikei mə tukrini-ərhav norien atuatur, mine wok kape niməhuak. Kini nəkwəkwə e ramvən kimi niməhuak ikin minə fam.

Pol rimnokrən huvə irəriə

¹ Yo Pol, yo aposol kirik kape Yesu Kristo, yame Kughen rimirpen ta yo mə kafan. Yakamni rhuvə pre tuk əmiə m-fam narmamə

kape Kughen minə apa Efesas yamə mine nakamharaptərəkin tim tim nhatətəyen kapətawə ye Yesu Kristo.

² Pəh Kughen e Rımtawə, mine Yesu Kristo Yermaru kapətawə tukwautə-pre kin nəmərınuyen kimi əmiə.

Kughen ravəhsi-pə nihuvəyen kimi ətawə ye Yesu Kristo

³ Pəh khani vi vi Kughen e Rim Yesu Kristo Yermaru kapətawə, yame ravəhsi-pə nihuvəyen kimi ətawə yamə mine kasofugin-pən ye Kristo. Nihuvəyen minə a kamhasi-pən ye rao ye neai mə tuksasitu ye nanmitawə.

⁴⁻⁵ Ror məkneikin meinai nıpiğ Kughen rımnəpəh nor-hanəyen neai mine nımoptanə, mərig ruirpen ta ətawə mə tukhauə kirikianə kitawə Kristo, kini mə kitawə tuksatuatuk ye nımrın, pəh kipəh nəm-pənien nar has kirik irətawə. Meinai Kughen rorkeikei pik ətawə, kwasig ikin ror narımnar, mərig In ruirpen ta ətawə mə tuksofugin-pən ye Kristo, pəh In rırhi ətawə rəmhen kin kafan kwajikovə minə. Nar a raməri-pən əmə nətərigien kafan mine naha nhagin yame In rorkeikei.

⁶ Rımnor məknakin mə kitawə tukhani vi vi In tuk kafan nihuvəyen yame in rhuvə mapita. Nihuvəyen a In rımnautə-pə apnapıg əmə kin kimi ətawə ye Tini yame In rorkeikei pik.

⁷ Nitaw Kristo rımnayı mor swatuk kimi ətawə khauə kirikianə kitawə Kughen, kini Kughen ruirisin ətawə ye narpınien kape norien has

---

1:1: Wok 18:19-21; 19:1

1:3: Efes 2:6

1:4-5: Jon 15:16

1:4-5: Jon 1:12

minə kapətawə. In a rimməspir norien has minə kapətawə. !Rimnor məknakin meinai nihuvəyen kafan in rehuə mapita!

⁸ Kini rimmivəhsi-pə nihuvəyen a rehuə pik mapita, mivəhsi-pə nirkunien kimi ətawə tuk nirkunien narimnar fam.

⁹ Kughen, kafan nətərigien rimmerkwaig kupan. Kini rimirpen mə nətərigien kafan tukruə mor nəfrakisien kin ye nimirghien kape Kristo. Kini rikin ragien mə tukror əpu nətərigien kafan kimi ətawə.

¹⁰ In e mə tuk nipig kirik, ye nipig atuatur kafan, In tukrofugin narimnar m-fam ye neai mine ye tokrei tanə tukasəmir ye kwermi yer-mamə kirikianə. In e, Yesu Kristo.

¹¹ Apa kupan, Kughen rimirpen ətawə mə tukhauə kafan minə, ye nipig yame rimmnofugin ətawə khauə misor kirikianə kitawə Kristo. In e nətərigien kafan, kini In ramor mə narimnar m-fam tukasəkeikei masəri-pən əmə nətərigien kafan.

¹² Rimnor məknakin mə kimawə [kwənərəus kape Isrel] yamə mine yimisəkupən mishatətə ye Kristo, jakhani vi vi Kughen yame In yerpirig pik rapita.

¹³ Kini kimia min, [yamə mine pəh nien mə kimia kwənərəus kape Isrel], nakwənhauə kirikianə kimia Kristo nipig kimia nimisərig nəgkiarien əfrakis, yame ramhajoun swatur yame Kughen tukrivəh miragh narmamə iran. Nimmhani nəfrakisien iran, kini Kughen rimmivəh-si pre

---

1:7: Efes 2:7; Kol 1:14

1:9: Rom 16:25

1:10: Kol 1:16, 20

1:11: Rom 8:28-29

Nanm̄in Kafan kimi əmiə ramor n̄imtətien mə kimiə narmamə kafan m̄inə.

¹⁴ Meinai kitawə kwənhavəh Nanm̄in kape Kughen, kitawə kharkun huvə mə Kughen tukrivəh-si pə narimnar huvə m̄inə kimi ətawə yamə mine ruini ta mə tukror. Tukhavəh narimnar m̄inə a n̄ipig Kughen tukr̄irisin ətawə e kafan narmamə m̄inə ye narp̄inien kape norien has kapətawə, mə narmamə tukhani vi vi Kughen yame In yerp̄irig p̄ik rapita.

Pol raməhuak mamni vi vi Kughen

¹⁵ Ror pən, r̄irikakun ye n̄ipig yame ȳimn̄arig nəvsaoyen kin nhatətəyen kapəmiə ye Yesu Kristo Yermaru kapətawə mine norkeikeiyen yame nakasor kimi narmamə kape Kughen m̄inə,

¹⁶ yakaməhuak tuk əmiə n̄ipig m-fam meriaji-pə e taktakun, mamni vi vi Kughen tuk əmiə, m̄ipəh n̄əpəhyen.

¹⁷ Yakamaiyoh Kughen yame In Kughen kape Yesu Kristo Yermaru kapətawə, mine In R̄imtawə yame In rhuvə p̄ik, mə tukrivəh-si pre Nanm̄in kafan kimi əmiə. Kini Nanm̄in kafan tukror əmiə takharkun nar, mor əpu Kughen kimi əmiə, mə takharkun huvə In.

¹⁸ Kini yakaməhuak m̄in mə tukrəhitə ye n̄ətərigien kapəmiə mə takharkun nar huvə yamə mine tukrivəh-si pre kimi əmiə. Nakharkun mə takp̄ihavəh narimnar m̄inə a meinai In ruirpen ta əmiə. Kini yakaməhuak mə takharkun mə nihuvəyən yame ravəhsi-pən kimi narmamə kafan m̄inə in rhuvə p̄ik,

19 kini nəsaninien kafan in rehuə p̄ik, mamehuə ye n̄imraghien kapətawə yamə mine kamhani nəfrakisien ye Yesu. Nəsaninien yame ramehuə irətawə in rehuə rəmhen kin nəsaninien ehuə kafan

20 yame r̄imnor Yesu r̄imimragh m̄in ye n̄imhəyen kafan, kini mor In r̄imavən məkwətə ye n̄ikar Kughen matuk apa ye rao ye neai.

21 In yerp̄irig rapita agelo m̄inə fam, mine yarmhə m̄inə fam, mine nəsaninien m̄inə fam, mine nehuəyen m̄inə fam yame kavəhsi-pən kimi yermamə. In ramehuə ye n̄ip̄ig ai taktakun mine ye n̄ip̄ig yame tukr̄ip̄iuə.

22 Kini Kughen r̄imnərehu-pən nar̄imnar m-fam ye kwerm̄in, mor In ruauə minehuə ye nar̄imnar fam, mə tukrasitu ye n̄iməhuak.

23 Kini n̄iməhuak in n̄ip̄rai Kristo; Kristo raməm̄ir fam irəriə, maməm̄ir aikin m̄inə fam mine ye nar̄imnar fam.

2

Apa kupan, ror məkneikin mə kimnhamhə; məriḡ taktakun ai, kwənhamragh

1 Kimiə e, apa kupan, n̄imnhamhə meinai n̄imisəsik nəkwai Kughen, masor təvhagə hah,

2 masor norien has kape tokrei tanə, mhavən masor nəkwai Setan yame in ramarmaru ye yarmhə yamə mine kasəm̄ir rarkurao irətawə.*

1:19: Kol 1:11

1:20: Sam 110:1; 2 Kor 13:4; Kol 2:12

1:21: Kol 1:16; 2:10

1:23: Rom 12:5; Efes 4:10,15; Kol 1:18

* 2:2: Nəḡkarien Gris ramni mə “N̄imisor nəkwai yermamə yame ramarmaru ye rao ye n̄imago-ago.” N̄ip̄ran ramni Setan.

In e nanm̄in has yame ramor wok ai taktakun ye n̄imraghien kape narmamə yamə m̄ine kasəsik nəkwaï Kughen.

³ Apa kupan, kitawə m̄in kimisarə məknenkin kitawə miriə. Rikitawə r̄imnorkeikei norien has m̄inə, kini kimisor təvhagə has yame ramor rikitawə ramagien. Kitawə kimnhakwasig əmə kin naha nhagin yame ramsi-pən yerkitawə m̄ine ye nətərigien has kapətawə. N̄ip̄ig kitawə kimisarha, təvhagə has r̄inarə ta yerkitawə, rəmhen kin yame ramarə yerki narmamə m̄inə fam. Kini riki Kughen raməmhə tuk təvhagə has kapətawə; In tukraməkeikei m̄ivəhsi-pə narp̄inien kimi ətawə.

⁴ Mərig Kughen, kafan norkeikeiyen rehuə tuk ətawə, kini rikin rehuə rehuə pik tuk ətawə,

⁵ nar apnapig mə kimnhamhə meinai kimisəsik nəkwaï Kughen, mərig In r̄imnor ətawə kamhamragh m̄in kitawə Kristo. Kini nihuvəyen əmə kafan ramor swatuk kimi əmiə mə Kughen tukrivəh m̄iragh əmiə.

⁶ Kini Kughen rivəh-si haktə ətawə kitawə Kristo, mor mə kitawə tuksəkwətə kitawə Kristo ye rao ye neai.

⁷ Kughen r̄imnor məkneikin mə n̄ip̄ig yame ramuə, In tukror əpu kafan nihuvəyen yame in rehuə pik rapita. In ramofugin-pən ətawə ye Yesu Kristo, mamasitu irətawə, mamhajoun mə nihuvəyen kafan in rehuə pik.

⁸ Meinai nihuvəyen kape Kughen in swatuk yame Kughen ravəh m̄iragh əmiə iran, meinai nakashatətə iran. Pəh nien mə kimiə atuk n̄imisor

---

2:2: Kol 3:7; Taet 3:3

2:3: Kol 3:6

2:5: Kol 1:21; 2:13

2:6:

Kol 2:12

swatuk mə Kughen tukrivəh mīragh əmiə - Kughen pīsīn əmə ravəh mīragh narmamə, nərokien rīkək iran.

⁹ Pəh nien mə wok kīrik yame narmamə kasor, tamə kīsaisit tukun.

¹⁰ Ror məkneikin mə Kughen rīmivəhsi-pə nīmraghien wī kimi ətawə, mofugin-pən ətawə ye Yesu Kristo mə kitawə tuksor wok yamə mīne khahuvə. Wok mīnə e, Kughen ruirpen ta mə tukasor.

Kitawə kīmnhauə kīrikianə ye Yesu

¹¹ Ror məkneikin, takhapəh nisəru-kinien mə nīpig nīmīsarha, pəh nien mə kīmīə kwənərəus kape Isrel. Kini nəmə Isrel yame kavəh nao kimi əriə, iriə kīmnhani mhamə kīmīə nəmə iruə mīnə, meinai kīpəh nīvəhyen nao kimi əmiə. (Mərig nīvəhyen nao kimi yermamə, in nar apnapig - kamor əmə ye nīprai yermamə).

¹² Kini takhapəh nisəru-kinien mə ye nīpig a, kīmīə nīmīsərer isok tuk Kristo, pəh nien mə kīmīə nəmə Isrel atuatuk, mərig kīmīə nəmə iruə mīnə əmə. Kini promes yamə mīne Kughen rīmīni-pən tuk əriə, pəh nien mə rīmīni-pre tuk əmiə. Kīmīə nīmīseinein əfrakis Kughen, mīsarə ye tokrei tanə, nar kīrik rīkək yame to naksərəhu-pən tīm tīm nətərigien kapəmiə iran mə taksarə kīmīə mīn.

¹³ Mərig kīmīə, nīmīsarə pawk isok tuk Kughen, mīnhauə kīrikianə kīmīə Yesu Kristo. Kini tak-takun ai, nītaw Kristo rīmīnor swatuk kimi əmiə mə takhauə əfrakis tuk Kughen.

14 Ror məkneikin mə Kristo pisin əmə ramərəhu nəmərinyen, mamarkis narəyen kape nəmə Isrel mine nəmə iruə, mə tukhauə kirikianə. Apa kupan, loa kape kwənərəus kape nəmə Isrel in rəmhen əmə kin kəupə yame rimmarkoparin nəmə iruə kador tikmir iriə miriə. Mərig Kristo rimməhipu kəupə a.

15 Nipig rimamhə ye nai kamarkwao kin, In mor loa kupan ruauə mor nar apnapig kin, mə tukrofugin nəmə Isrel mine nəmə tanə pisin pisin minə, khauə kirikianə misor kwhen wi kirik. Rimmor məknakin mivəhsi-pə nəmərinyen kimi ətawə.

16 Kini ye nimhəyen kafan ye nai kamarkwao kin, Kughen rimmnofugin əriə kirikianə, kini mikir-pən əriə kharerig-pən tuk Kughen, kini mor kapəriə timət reiwaiyu mirkək.

17 In rimauə mini-ərhav nəmərinyen kimi əmiə nəmə tanə pisin pisin yamə mine kamni kimə nakasarə isok tukun, kini mini-ərhav nəmərinyen kimi əmawə nəmə Isrel yamə mine kamni kimə yakasarə ipakə tukun.

18 Kini Kristo rimmor swatuk kimi ətawə mifam kwənərəus kape Isrel mine nəmə tanə pisin pisin minə mə tukhauə tuk Rimtawə Kughen ye Nanmin Rhakə kafan yame In kirikianə əmə.

19 Kini ror məkneikin, pəh nien mə kimiə yepsipis minə uə nəmə iruə minə, mərig taktakun ai naksarə ye rao ye neai kimiə narmamə yamə mine kishatətə ye Yesu, kimiə Ji Kughen minə.

20 Kitawə kisəmhen kin nimə kirik kape Kughen

2:14: 1 Kor 12:13

2:15: Kol 2:14

2:16: Sek 9:10; Kol 1:20,22

2:17: Aes 57:19

2:19: Efes 3:6

yame səpaag ye nimə in e Yesu Kristo, kini aposol minə mine profet minə, iriə nihu nimə,

²¹⁻²² kini kimiə nəmə tanə pişin pişin minə, naksəmhen kin kwenai yame Kristo ramərəhu haktə ye nimə. Kini ravhirəkin kwermi nimə minə fam mə iriə tukhauə nimə atuatur kape nəhuakien kimi Yermaru, yame Kughen ramarə ikin meinai Nanmin kafan raməmir ikin.

3

Kughen rimnor əpu nətərigien kafan

¹ Ror pən, yo, Pol, yimini-ərhav nəvsaoyen huvə kape Yesu Kristo tuk əmiə yamə mine pəh nien mə kwənərəus kape Isrel, kini taktakun ai kiviəh-si-pən yo ye kalabus tukun.

² Kimiə nakwənharkun ta mə Kughen riviəh-si pə wok e kimi yo mə jakni-ərhav nihuvəyen kafan kimi əmiə.

³ Rəmhen kin yame yaknəgkiar kwakwə ta kimi əmiə, yakmə Kughen pişin əmə rimnor əpu nətərigien erkwaig kafan kimi yo.

⁴ Nişig taksəvheikin nəgkiarien e, mharkun nəhəhyen kafak nirkunien ye nikarin kape nətərigien erkwaig kape Kughen ye nikarin kape Kristo.

⁵ Pəh nien mə Kughen rimnor əpu narimnar e kimi nəmə kupan, məşig taktakun ai Nanmin kafan rinor əpu kimi kafan aposol minə mine profet yamə mine rimirpen ta əriə.

2:20: 1 Kor 3:11

2:21-22: 1 Kor 3:16; 1 Pita 2:5

3:1: Fil 1:7,13

3:2: Kol 1:25

3:3: Efes 1:9-10; Kol 1:26

⁶ Nətərigien erkwaig e in e mə Nəvsaoyen Huvə kape Kughen in ramor swatuk kimi nəmə pəh nien mə kwənərəus kape Isrel, mə iriə mın tukhauə rəmhen kin nəmə Isrel, mhavəh nihuvəyen kape Kughen. Kini iriə mhauə kirikianə, mhavəh kwis nihuvəyen kape promes yame Kughen rimiini ta tuk narmamə yamə mine kasofugin-pən tuk Yesu Kristo.

⁷ Kughen ramor wok ye nəsaninien ehuə kafan, masitu irak ye nihuvəyen kafan, mivəhsi-pə wok e kimi yo mə jakni-ərhav Nəvsaoyen Huvə kafan.*

⁸ Nar apnapig mə yo ye tanə ye narmamə mifam kape Kughen, mərig ye nihuvəyen kafan, Kughen rimivəhsi-pə wok e, mə jakni-ərhav-pre tuk əmiə yame pəh nien mə kwənərəus kape Isrel nihuvəyen minə kape Yesu Kristo yame to kitawə khapəh nharkun-famien, meinai iriə khapsaah, to kipəh nini-famien.

⁹ Kini Kughen rivəhsi-haktə mın yo mə jakor əpu kimi narmamə m-fam norien yame In rimnor nətərigien erkwaig kafan ruə mitərhav-pə. In apa kupan, Kughen e yame rimnor narimnar fam ripəh nor-əpu-yen nətərigien e kafan.

¹⁰ In rimnor məkna mə taktakun ai niməhuak in tukror əpu kimi agelo minə mine nanmın yamə mine kasehuə ye tapən mə Kughen, kafan nirkunien ripsaah.

¹¹ In e nətərigien kafan yame ramarə rerin, kini rimauə mor nəfrakisien kin ye Yesu Kristo Yer-

---

3:6: Efes 2:13,16-19   * **3:7:** Gris ramni “Yo slef kape Nəvsaoyen Huvə.” Nipran ramni mə kafan wok kirikianə əmə: in e mə tukrini-ərhav Nəvsaoyen Huvə kape Kughen.   **3:7:** Kol 1:25
3:8: 1 Kor 15:9-10

maru kapətawə.

¹² Kitawə kashatətə ye Kristo, ror pən, to naha nīpig, kharkun nhavəniēn misərer ye nīmri Kughen mhapəh nhaginien.

¹³ Ror pən, yakamərig pawk nəmhəyen tuk əmiə, mərig yakamaiyoh əmiə mə takhapəh nisorien nətərigien kapəmiə reiwaiyu tuk nīpig autən yame yakamarə iran ai taktakun, meinai in tukrasitu irəmiə ye kapəmiə nīmraghien.

Pol raməhuak tuk nəmə Efesas

¹⁴ Ror pən, yakənimkur maməhuak kimi Kughen Rīmtawə

¹⁵ yame In pīsīn əmə In nukne nīmraghien kape narmamə mi-fam ye rao ye neai mīne ye tokrei tanə.

¹⁶ Kughen, kafan nəsaniēn mīne nihuvəyen rehuə. Kini yakamaiyoh In mə Nanmīn kafan tukror rikimiə rəsanīn, mə kimiə taksərer tīm tīm nīpig mīfam,

¹⁷ pəh mīshatətə ye Kristo, kini In tukramarə yerkimīə. Kini yakaməhuak mīn mə nīmraghien kapəmiə tukreiwaiyu məmnīm huvə ye norkeikeiyen kape Kughen

¹⁸ mə kimiə narmamə kape Kughen mīnə fam takharkun huvə mə norkeikeiyen kape Kristo, rəmnīm pīk, məpomh pīk, mehuə pīk mhaktə.

¹⁹ Norkeikeiyen a kape Kristo to kīpəh nīrkun-famien meinai in yerpīrig pīk. Mərig yakaməhuak mə takharkun huvə norkeikeiyen a mə Kughen tukrikuar ye nīmraghien kapəmiə ye norien huvə mīnə fam kafan.

²⁰ !Kini pəh khavəh-si haktə nhag Kughen! Ye nəsaninien kafan yame ramor wok ye nımraghien kapətawə, In rirkun norien narımnar rapita narımnar fam yame rikitawə raməsik uə yamə mine kisaiyoh In kin.

²¹ Pəh kitawə nəməhuak minə kisor kirikianə kitawə Yesu Kristo, mhani vi vi Kughen nıpig mifam mamhavən mamhavən, infamien rirkək. ! Amen!

4

Kitawə kasofugin-pən ye Kristo, mamhavəh nıpamien

¹ Ror pən, yo yame kivəhsi-pən yo ye kalabus tuk nhag Yermaru, yakaməkeikei kimi əmiə mə takasarə ye nımraghien kirik yame ratuatuk, meinai Kughen rımnokrən kin əmiə mə takasarə məkneikin.

² Havəhsi-əhu atuk əmiə ye narımnar fam, kini mhauə kimiə nəmə mar minə, kini nətərigien kapəmiə tukrapomh, kini nıpig yermamə kirik tukror nar kirik rıpəh nəmhenien ye nımrımıə, kini rikimiə tukrıpəh nəmhə-aihuaayen tukun, meinai naksorkeikei əmiə minə.

³ Nanmın kape Kughen rımnofugin əmiə; ror məkneikin mə taksarkut skai mə takasarə kirikianə ye nəmərınyen.

⁴ Kitawə nıpraitawə kirikianə əmə. Kini Nanmın kape Kughen kirikianə əmə. Kini nıpig Kughen rımnokrən kin əmiə, nımisərəhu-pən tım tım kapəmiə nərigien ye nar kirikianə əmə.

⁵ Kini Yermaru kirikianə əmə. Nhajounien kirikianə əmə. Baptaes kirikianə əmə.

⁶ Kini kitawə kasəhuak kimi Kughen kirikianə əmə In e Rımtawə m-fam. In ramarmaru fam irətawə, kini mamor kafan wok ye nımraghien fam kapətawə, kini mamarə yerkitawə m-fam.

⁷ Məriğ Kristo rımnəwhai kafan nəsaninien tuk wok pısın pısın mınə kimi ətawə kirikianə kirikianə.

⁸ Ror pən, Nəkwəkwə kape Kughen ramni mə, “Nıpiğ In rımnhaktə mivən ye rao ye neai, kini mikir-yerhav kafan tikmir yamə mine rımnapita əriə.

Kini mivəh-si-pən nar huvə kimi narmamə.”

(Sam 68:18)

⁹ (Nakharkun mə nəgkiarrien e yame ramni mə, “In rımnhaktə,” nıpran rımə Kristo rımnəkupan meiwaiyu-pə ye tokrei tanə.

¹⁰ Kwən yame rameiwaiyu-pə, In yemə kirikianə əmə yame rımnhaktə mın yerpıriğ mapita neai, mə In tukrarə ikin mınə fam).

¹¹ In yemə kirikianə əmə yame In rımivəhsi-pən nəsaninien kafan kimi narmamə pısın pısın mınə mə tiksın tukhauə aposol mınə, tiksın tukhauə profet mınə, tiksın tukhauə narmamə kape ni-ni-ərhavyen Nəvsaoyen Huvə, tiksın tukhauə pasta mınə mine yhajoun mınə.

¹² Kristo rımnor məkna mə iriə tuksasitu misor apnəpeinə ye narmamə kape nıməhuak. Kini narmamə kape nıməhuak tuksor wok kape Kughen mə nəməhuak, yame iriə kisəmhen kin nıprai Kristo, iriə tukhaskai

13 mamhavən miseriaji kitawə m-fam khauə misor kirikianə ye nhatətəyen kapətawə, mine nirkunien Ji Kughen, kini misehuə mhauə misəmhen kin Kristo yame In ratuatuk pik.

14 Kini mə kitawə tuksəpəh norien minə kape nitamaruə yame nipig mifam kamhaukreikin kapəriə nətərigien ye nar yame kwənhani ta nəfrakisien iran. Pəh nəgkiarien kape yhajoun eikuə minə tukripəh nikir-oror-ien ətawə rəmhen kin yame peao-peao kape tahik ramuh rao mamsai-sai.

15 Nikam, pəh kisor əmə norkeikeiyen, mamhani əmə nəfrakisien. Kini ye norien a, ye narimnar fam yame kasor, tukseihuə mhauə misəmhen kin Kristo yame In kapən kapə niməhuak.

16 Kini Kristo ramor mə kafan narmamə minə tukhauə kirikianə, rəmhen kin yame kwənərəus minə kape yermamə kamharpin-pən ye niprai yermamə. Nipig nori-norin minə ye nipran kasor wok atuatur kapəriə ye norkeikeiyen, misor nipran ramehuə mamskai.

Norien huvə kape nəməhuak minə

17 Ye nhag Yermaru yakamni skai pre tuk əmiə mə takhapəh nisəri-pən-minien norien kape kimiə minə tiksın yamə mine khapəh nhaniyen nəfrakisien ye Kughen.* Nətərigien kapəriə ror nar apnapig kin.

4:13: Kol 1:28   **4:16:** Kol 1:18; 2:19   * **4:17:** Gris ramni “Takhapəh nisəri-pən minien norien kape nəmə Gris” uə “Takhapəh nisəri-pən minien norien kape narmamə yame pəh nien mə nəmə Isrel.” Nipran ramni “Takhapəh nisəri-pən minien norien kape ‘hithen man.’”   **4:17:** Rom 1:21; 1 Pita 1:14

¹⁸ Nirkunien kapəriä ramvən əmə apa rəpignəp ikin, kini mhavən isok tuk nımraghien yame Kughen ravəhsi-pə, meinai kapəriä kapə riskai, mhapəh nisorkeikeiyen mə tukharkun Kughen, maseinein nar.

¹⁹ Mhapəh nisaurisien tuk kapəriä təvhagə has mınə, maseighan kın norien has mınə mə tuk-sarmaru ye nımraghien kapəriä, rəmhen kın nırpəhuyen nıpiraovın, mine norien mınə ror məkna. Kini nıpıg m-fam kasorkeikei mə tukasor norien a.

²⁰ !Məriğ kınhajoun Kristo kın əmiə, nhajounien e ror pısın əgkap ye yame en!

²¹ Kınhajoun norien kape Kristo kın əmiə, kımə kafan e kımia. Kini khajoun əmiə kın nəfrakisien yame ramsi-pən ye Yesu.

²² Kini kınhajoun əmiə məkneikin mə ye nıkarın kape norien mınə kupan kapəmiə, kımə taksəpəkiək ta kın norien akwas kapəmiə, meinai nətərigien has mınə a kəmhakır oror əmiə, masoriah əmiə.

²³ Kınhajoun əmiə mə takseighan kın Kughen mə tukrukreikin nətərigien kapəmiə.

²⁴ Kughen ruikreikin ta nımraghien kapəmiə, kini kınhajoun ta əmiə mə taksəri-pən nərigien kafan. Kughen rımnor əmiə mə kımia naksatu-atuk, misəmərhakə rəmhen kın In.

²⁵ Ror məkneikin mə kımia m-fam taksəkeikei misəpəkiək ta kın norien kape neikuəyen, mamhani nəfrakisien tuk əmiə mınə, meinai kıtawə kasofugin kirikianə rəmhen kın yame

nor-nori nīprai yermamə kīmnharpīn-pən irəriə minə.

²⁶ Tukmə niemhaa rhai əmiə, takhapəh nīsorien norien hah; kīni sərū-kīn aihuua əmə mhapəh nīsorien niemhaa rarə irəmiə meriaji mīrh rīvə.

²⁷ Mhapəh nhavəh-sipənien kwənmhaan kīmi Setan.

²⁸ Yeməkrəh tukraməkeikei məpəh norien a, marar mor wok kīn kwermīn tuk nīvəhyen narīmnar məwhai kīmi yavən has minə.

²⁹ Hapəh nhaniyen nar has ye nhermiə, mərig hani əmə nar huvə yame tukrasitu ye narmamə tukmə kīsarə ye naha nhagin narəyen, mə nəgkiarien kapəmiə tukrautə-pən kīn nīhuvəyen kape Kughen kīmi əriə.

³⁰ Takhapəh nīsorien Nanmīn kape Kughen rīkin rəmhə tuk norien kapəmiə, meinai In rīmnor nīmtətien mə tuk Nīpīg Kwasig, Kughen tukrīrisin əmiə.

³¹ Takhapəh nharaptərəkīnien norien has yame kamor irəmiə ror tu; mhapəh nīsorien timət, mhapəh nhaniyen nīkar jir, mhapəh nīsotgohyen, mhapəh nīsorien niemhaa, mhapəh nīsor-has-pənien kīmi narmamə.

³² Mərig hahuvə tuk əmiə minə, masor rīkimia rīmar tuk əmiə minə, kīni mīsərūkīn norien has yame nakasor irəmiə minə, rəmhən kīn yame Kughen ramərūkīn norien has kapəmiə minə meinai naksofugin-pən ye Kristo.

4:25: Sek 8:16; Kol 3:8-9   **4:26:** Sam 4:4; Jem 1:19-20   **4:29:**
Kol 4:6   **4:30:** Aes 63:10; Efes 1:13-14; 1 Tes 5:19   **4:31:** Kol 3:8
4:32: Mat 6:14; 18:22-35; Kol 3:12-13

5

Sor norien kape nikhakien

¹ Ror pən, sarkut skai tuk nisigovinien norien kape Kughen meinai kimiə ji Kughen keikei minə.

² Kini mharaptərəkin timtim norien kape norkeikeiyen, rəmhen kin yame Kristo rimnorkeikei məknakin ətawə, kini meighan-pə kin nimraghien kafan tuk nivəh-miraghien ətawə; nimhəyen kafan rəmhen kin sakrefaes kirik yame nəmiovin rapien huvə mamvən tuk Kughen.

³ Takhapəh nisorien norien has kirik mə tukni hah əmiə tukun, meinai kimiə narmamə kape Kughen yamə mine naksatuatuk. Yakamni norien has minə rəmhen kin nipiraovin mine narman minə kamhakir apsapis əriə minə, mine norien has m-fam yame ror naurisien tuk niniyen, mine nəptigien kin nar.

⁴ Kini ripəh nihuvəyen mə takhani nəgkiarien yame ror naurisien, uə nəgkiarien ətəwao minə, uə narpakwəyen. Nəgkiarien has minə e khapəh nisəmhenien, mərig rhuvə mə taksəgnəgin əmə Kughen.

⁵ Kini takasəkeikei mharkun nar e mə narmamə yamə mine kamharpəhu nipiraovin, uə narmamə yamə mine kasor norien has yame ror naurisien tuk niniyen, uə yamə mine kasəptig kin nar, iriə e to khapəh nhavəniyen ye narmaruyen kape Kristo mine Kughen. (Narmamə yamə mine kasəptig kin nar kisəmhen kin narmamə yamə mine kasəhuak kimi nanmi nar minə. Kapəriə kughen e nautə kapəriə).

⁶ Hapəh nhapəhyen yermamə kirik mə tukrivi-pən əmiə ye nəgkiarjen eikuə minə kafan yame nəfrakisien rikək iran, meinai Kughen rikin rahas tuk norien has minə a, kini tukror narpinien kimi narmamə yamə minə kisəsik nəkwən.

⁷ Ror pən, takhapəh nhavəniən misəriwək kwis kimiə miriə misor norien has yame kasor.

⁸ Meinai kupan, nəpignəpien rimnarmaru irəmiə. Mərig taktakun ai nakwənhauə tuk Kristo, nikhakien ramarmaru irəmiə. Ror pən, səriwək rəmhen kin narmamə kape nikhakien

⁹ meinai nikhakien ye nimraghien kapəmiə tukrikuə kin nihuvəyen mine natuatukien mine nəfrakisien.

¹⁰ Kini sarkut mə taksəm naha norien yame ramor Kughen rikin ramagien tukun.

¹¹⁻¹³ Takhapəh nhakwasigien kin narmamə kape nəpignəpien masor norien has minə kimiə miriə. Norien minə a, kwənkwan rikək yame rhuvə. Kini kitawə kisauris kin niniyen norien apisapis kape narmamə yamə mine kisəsik nəkwai Kughen. Mərig hapik-pə norien minə a ye nikakien, pəh narmamə taksəm mharkun mə norien minə a kisahas. Meinai narimnar fam yame tukhauə ye nikhakien, narmamə tukasəm huvə mharkun mə iriə kisor məknakin,

¹⁴ meinai tukmə nikhakien rəsia-pen nar kirik, in min ruə ye nikhakien. Ror pən kamni kimə,

“!Eh! Kimiə yamə mine nakasəpır. !Sarha!
Hamragh min ye nimhəyen,

Pəh Kristo tukrĩaia-pen əmiə.”*

15 Ror məkneikin, takasərig əmiə, mhapəh nisorien norien kape yemətəwao, mərig sor norien kape yermamə yame kafan nirkunien rhuvə.

16 Kini nipiḡ mifam tukmə naksəm swatuk tuk norien nihuvəyen, sor, meinai taktakun ai kitawə kisarə ye nipiḡ kape nahasien rehuə.

17 Ror pən, takhapəh nisətəwaoyen, mərig takasəkeikei misarkut mə takharkun naha nhagin yame Yermaru rorkeikei.

18 Hapəh nisapisien kin ninimien, meinai in ramkir-pən əmiə ye nətəwaoyen. Mərig rhuvə mə nimraghien kapəmiə tukrikuar əmə kin Nanmin kape Kughen.

19 Kini səni nipe kimi əmiə minə ye Nəkwəkwə e kamni kimə “Ol Sam,” mine nipe əhuak minə, mine nipe yamə mine kamhasi-pən tuk Nanmin kape Kughen. Səni nipe mhavəhsi-pən rikimiə kimi Yermaru,

20 kini ye nipiḡ m-fam takasəkeikei masəhuak ye nhag Yesu Kristo Yermaru kapətawə, mhani-vi vi Tata Kughen tuk narimnar m-fam.

Nəḡkiarien ramvən kimi narman mine nipiḡraovin yamə mine kwəsarkurək ta

21 Seiwaiyu misor nəkwaimiə minə meinai nakhasiai Kristo.

5:14: Aes 60:1   * 5:14: Tukmə ror nəḡkiarien e in nipe əhuak kirik, yame raməḡkiar kimi narmamə yamə mine kiseinein Kughen.   5:16: Kol 4:5   5:18: Luk 21:34   5:19: Kol 3:16
5:20: Kol 3:17   5:21: 1 Pita 5:5

22 Kimiə nīpiraovīn yamə mīne nakwəsarkurək ta, seiwaiyu mīsor nəkwai narman mīnə kapəmiə, rəmhen kīn yame nakasor nəkwai Yesu Yermaru.

23 Meinai yerman in ramarmaru ye kafan pīraovīn rəmhen kīn yame Kristo In ramarmaru ye niməhuak rəmhen mə kafan pīraovīn, kīni mavəh mīragh narmamə.

24 Niməhuak reiwaiyu mamor nəkwai Kristo, kīni ye norien kīrikianə əmə mīn, nīpiraovīn yamə mīne kwəsarkurək ta tukasəkeikei mīseiwaiyu mīsor nəkwai narman kapəriə ye narīmnar fam.

25 Kīni kimiə narman yamə mīne nakwəsarkurək ta, sorkeikei kapəmiə nīpiraovīn rəmhen kīn yame Kristo rorkeikei niməhuak, meighan-pən kīn kafan nīmraghien kīmin

26 mor mə niməhuak in ratuatuk ye nīmriin, maikwas iran kīn nu mīne nəgkiarien kafan,

27 mīvəhsi-pə ipakə tukun, mīmə ratuatuk huvə. Niməhuak ai rhakak mīhuvə, rəmhen kīn pīraovīn kīrik yame kīmnor-pən marə marə kīmin mə tukrarkurək, kīni nar kīrik rīkək ye nīpran yame rīpəh natuatukien.

28 Ye norien kīrikianə əmə mīn, narman tukasəkeikei mīsorkeikei kapəriə nīpiraovīn, rəmhen kīn yame kasorkeikei atuk nīprairiə. Yermamə yame rorkeikei kafan pīraovīn, rorkeikei atuk in.

29 Səm-ru. Yermamə kīrik rīkək yame raməməkīn atuk nīpran, məriḡ in raməvīḡin huvə mamarha huvə tukun, rəmhen kīn yame Kristo

ramarha huvə tuk niməhuak.

³⁰ Mərig niməhuak in rəmhen kın nıprai Kristo, kını kıtawə kasofugin-pən iran.

³¹ Ror məkneikın meinai Nəkwəkwə kape Kughen ramni mə,

“Yerman tukrəta ye rımni mine nisini,

mivən mor kirikianə iriu kafan piraovın.

Kını iriu tukwarə rəmhen kın nıprairiu kirikianə əmə.” *(Jen 2:24)*

³² Nəgkiarieren a in nəgkiarieren huvə kirik yame rıpan, kını nıpran ramerkwaig. Mərig yakamni mə in nuhpikınien kirik mə Kristo mine niməhuak, iriu kirikianə.

³³ Mərig nəgkiarieren a raurə mın tuk əmiə. Kını kimiə narman kirikianə kirikianə takasorkeikei kapəmiə nıpiraovın rəmhen kın yame naksorkeikei atuk əmiə. Kını kimiə nıpiraovın, takasəkeikei mhasiai kapəmiə narman mınə.

6

Nəgkiarieren ramvən kimi kwajikovə mınə mine tatə mine mamə

¹ Kimiə kwajikovə mınə. Sor nəkwai tatə mine mamə kapəmiə, meinai kimiə narmamə kape Yermanu, kını norien a in ratuatuk mə kimiə taksor.

² Nəgkiarieren kirik ye Nəkwəkwə kape Kughen ramni mə, “Hasiai kapəmiə tatə mine mamə.” In e loa yame Kughen rımnərəhu məkupan yame ramni mə tukmə nakhakwasig kın, taksarə ye nihuvəyən mımə,

³ “Tukmə naksor nar a, narımnar ye narəyen kapəmiə tukraiye huvə, kını narəyen

kapəmiə ye tokrei tanə tukrapomh.” *(Dut 5:16)*

⁴ Kini tata minə. Takhapəh nisorien narpinien yame rapita nərigien yame kwajikovə minə kasor mə rikiriə tukrəmhə tukun, mərig sarha huvə tuk əriə, misərip atuatur norien minə kapəriə, kini mishajoun əriə kin swatur kape Yermaru.

Nəgkiarien ramvən kimi slef minə mine nəmehuə kapəriə

⁵ Slef minə. Kapəmiə aikin yemehuə minə ye tokrei tanə e. Sor nəkwairiə yerkimia m-fam, mhasiai əriə, mhagin tuk əriə, rəmhen kin yame nakasor nəkwai Kristo.

⁶ Kini sor nəkwairiə, mərig pəh nien mə nipig əmə iriə kasarha tuk əmiə mə rikiriə tukragien tuk əmiə. Mərig sor nəkwairiə rəmhen kin yame kimia slef minə kape Kristo, kini masor norien yamə mine Kughen rorkeikei yerkimia m-fam.

⁷ Sor kapəmiə wok yerkimia m-fam rəmhen kin yame nasituyen kapəmiə ramvən atuatur tuk Yermaru - pəh nien mə ramvən əmə tuk yermamə.

⁸ Meinai nakharkun mə Yermaru tukrivəhsi-pən nərokien kimi narmamə m-fam tuk nar huvə yamə mine kimisor, nar apnapig yermamə in slef kirikuə pəh nien mə in slef.

⁹ Kini kimia nəmehuə minə. Sor rhuvə pən kimi slef minə kapəmiə rəm nəmhen, meinai nakharkun mə kimia miriə, kapəmiə Yermaru kirikianə əmə, kini In ramor rəm nəmhen əmə kimi

narmamə m-fam. Məriḡ takhapəh nisəḡkiar-skai-yen kimi slef minə kapəmiə mə tuksor nəkwaimiə.

Nuhpikinien kape neipən kape narowaginien

¹⁰ Nəḡkiarien infamien e kafak. Sərer timtim ye Yermaru mine kafan nəsaninien ehuə.

¹¹ Kimiə taksəkeikei mhavəh narimnar fam yame Kughen rimivəhsi-pre tuk nərer-timtim-ien ye nipig yame Setan ramarkut mə tukruh əmiə iran, rəmhen kin yame mobael ravəhsi-pən neipən mamor apnəpeinə tuk nərer-tim-timien ye nipig kape narowaginien.

¹² Yakamni məkneikin meinai pəh nien mə kitawə kasarowagin kimi narmamə kape tokrei tanə, məriḡ kisarowagin kimi narimnar yame kipəh nəmien: In e yarmhə minə, mine nəmehuə minə ye tapən, mine narimnar yamə mine kasəsanin ye nahasien kape nəpignapien ai taktakun ye tokrei tanə, mine nanmin has minə e rarkurao irətawə.

¹³ Ror pən, takasəkeikei mhavəh narimnar fam yame Kughen rimivəhsi-pre tuk nərer-timtim-ien ye nipig yame nahasien yame Setan ramor tukruə, rəmhen kin yame mobael ravəhsi-pən neipən mamor apnəpeinə tuk nərer-tim-tim-ien ye nipig kape narowaginien. Kini tukmə naksarkut skai, to nakhapəh nhamirien.

¹⁴ !Sərer matuk!

Haraptərəkin nəḡkiarien əfrakis. In e rəmhen kin kətət yame nakamhavitərəkin kwerkwaimiə kin.

Sor norien kapəmiə ratuatuk ye nimir Kughen. In rəmhen kin aean yame ramətapig kin nimagemiə.

¹⁵ Sor kapəmiə nərigien riskai ye nəvsaoyen huvə kape nəmərinyen. In rəmhen kin but skai yame ramasitu irəmiə tuk nərer-tim-timien.

¹⁶ Nar kirik min e, shatətə tim tim ye Kughen. In rəmhen kin sil e in timba ehua kirik yame rirkun nor-əswasigien kini mher-əpis nap yame ramuək-pən ye kwenhao yame Setan ramarpə-pre kin.

¹⁷ Hani nəfrakisien mə Kughen ravəh miragh narmamə. In rəmhen kin kəvəvhao yame kimnor kin aean yame ramətapig kin kapən kapə jir.

Harkun huvə Nəkwəkwə kape Kughen. In rəmhen kin nao nisə kape narowagkinien yame Nanmin kape Kughen ravəhsi-pre kimi əmiə.

¹⁸ Kini seighaan kin Nanmin kape Kughen mə tukrikir əmiə tuk nəhuakien kapəmiə ye nipig mifam; misarha huvə, masəhuak nipig mifam tuk nəməhuak minə fam.

¹⁹ Kini səhuak min tuk yo mə nipig m-fam, tukmə yakaməgkiar, pəh Kughen tukrivəhsi-pə nəgkiarien kimi yo, mə jakpəh niginien tuk nini-ərhavyen Nəvsaoyen Huvə yame nipran ramerk-waig, mərig Kughen rimnor əpu kimi ətawə.

²⁰ Kini taktakun ai, rimnher-pə kin yo rəmhen kin yəgkiar kafan, mərig kivəhsi-pən yo ye kalabus, kimirkwəji yo kin jen, meinai yakamni-ərhav Nəvsaoyen Huvə. Səhuak tuk yo mə jakətigah tuk

---

6:14: Aes 11:5; 59:17; 1 Tes 5:8   **6:15:** Rom 10:15   **6:17:** Hib 4:12   **6:18:** Luk 18:1; Kol 4:2; 1 Tes 5:17   **6:19:** Kol 4:3-4; 2 Tes 3:1

nini-ərhavyen Nəvsaoyen Huvə, mainai in e wok kafak.

Nəgkiarien infamien

²¹⁻²² Yo yakorkeikei mə kimiə taksərig nəvsaoyen kafak, ror pən, yakamnher-pre kin Tikikas rurə. In piautawə keikei kirik yame ramaiyu skai tuk wok kape Yermaru eikin e. In tukrəvsao kin nımraghien kafak kimi əmiə, mə yakamhaw-arə. Pəh nəvsaoyen a tukrivəh-si haktə nətərigien kapəmiə.

²³ Pəh Kughen Tata mine Yesu Kristo Yermaru kapətawə tukravəh-si pre nəmərinuyen mine norkeikeiyen mine nhatətəyen.

²⁴ Pəh Kughen tukrautə-pən kin nihuvəyen kafan kimi narmamə m-fam yamə mine kasorkeikei Yesu Kristo Yermaru kapətawə, ye norkeikeiyen yame infamien rirkək.

**Nəkʷəkʷə imərhakə kape kughen: nirpenien
vi
The New Testament in the Southwest Tanna Language
of Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue sud-ouest Tanna
de Vanuatu**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Southwest Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tanna, Southwest

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ad9e16d0-33ca-5cbe-ad05-46d1635fa22b